

Черкаският и Каневски митрополит Теодосий: Все повече правдива информация за положението на вярващите на Украинската православна църква прониква в западното общество

Служба «Комуникация» на ОВЦС, 01.02.2024. На 29 януари 2024 г. правозащитната организация «Public Advocacy», участник в Международното правозащитно обединение «Църквата против ксенофобията и религиозната дискриминация», публикува някои международни документи, свидетелстващи, че на международно ниво е започнало разследване на фактите на нарушенията на правата на вярващите на Украинската православна църква.

В частност, беше обнародвано съвместно запитване – **комуникация за нарушенията на правата на вярващите на УПЦ** от страна на Специалния докладчик на ООН по въпросите на свободата на религията и убежденията, Специалния докладчик на ООН по правата на малцинствата, Специалния докладчик на ООН по въпроса за правото на мирни събрания и асоциации. Също така стана известно съдържанието на **официалния отговор** на това

запитване от страна на постоянната мисия на Украйна в ООН и другите международни организации.

В резултат на разгледания масив от доказателства и факти авторите на съвместното запитване отбелязаха фактите, които предизвикват загриженост. Сред тях е наказателното преследване на редица йерарси, в това число вече издадената присъда на Тулчинския и Брацлавски митрополит Ионатан, персоналните санкции, наложени на архипастирите, анулирането на договора за безвъзмездно ползване на помещенията на Киево-Печерската Лавра от страна на Украинската православна църква, обиските в няколко монашески обители, учебни заведения и други помещения на УПЦ в Киев, Ровненска, Житомирска, Ивано-Франковска, Черновишка, Днепропетровска, Хмельницка, Черкаска, Волинска, Херсонска, Тернополска, Полтавска и Закарпатска област, значителното увеличение на случаите на разпалване на омраза и призови за насилие спрямо вярващите на УПЦ, а също и това, че няколко градски и областни съвета забраниха «дейността на УПЦ» в своите местности.

В заключителната част на комуникационното изявление Специалните докладчици на ООН заявиха: «...ние искаме да изразим нашата загриженост от предполагаемата схема на преследване на УПЦ и нейните вярващи, която, както ни се струва, засяга възможността за законно и мирно осъществяване на техните права за свобода на религията или убежденията, свобода на изразяване на мнения и свобода на обединения, фиксирани в чл. 18, 19 и 22 от Международния пакт за граждански и политически права (МПГПП), ратифициран от държавата Украйна през 1973 г. В частност, ние сме обезпокоени от онзи модел на сплашване, за който свидетелстват гореспоменатите обвинения, насочени против монашеската община на УПЦ и нейните вярващи с цел промяна на тяхната религиозна принадлежност. Това противоречи на забраната за принуда, фиксирана в чл. 18 на МПГПП. Ние също така сме обезпокоени от ответната реакция (във връзка с призивите за насилие и административните санкции, наложени на УПЦ като цяло), с която могат да се сблъскат вярващите на УПЦ, което фактически ограничава правото им да изповядват своята религия».

Как **отбелязва** правозащитната организация «Public Advocacy», по този начин текстът на комуникационното изявление на Специалните докладчици на ООН свидетелства, че на международно ниво са признати фактите на нарушения на правата на Украинската православна църква в рамките на системната държавна политика за дискриминация на тази конфесия и ограничаване на правата на нейната йерархия и вярващи.

С **коментар** във връзка с публикацията на тези документи излезе Черкаският и Каневски митрополит Теодосий – йерарх на Украинската православна църква, правозащитник, инициатор и съучредител на Международното правозащитно обединение «Църквата против ксенофобията и

религиозната дискриминация». По негово мнение «за пръв път през последните няколко години международни официални лица, притежаващи дипломатически статут на длъжностни лица на ООН и упълномощени да разглеждат индивидуалните жалби за нарушения на правата на вярващите, поставиха на правителството на Украйна конкретни въпроси по фактите, свързани с нарушенията на правата на вярващите, и изразиха не само сериозната си загриженост от тези нарушения, но и оцениха действията на сегашните ръководители на страната като несъответстващи на нормите на международното право. Ако по-рано се наблюдаваха само отделни коментари или споменавания на нарушенията на правата на вярващите на УПЦ в докладите на Управлението на Върховния комисар на ООН по правата на човека, то сега вече съществува документ, който свидетелства за достатъчно дълбока степен на разглеждане на темите, свързани с УПЦ, от международните организации».

Заедно с това архипастирят отбелязва, че представителите на държавните органи, които са подготвили своя отговор на това запитване (а в текста на отговора е посочено, че той е бил подготвен от три украински министерства плюс СБУ), «игнорираха редица въпроси на международните мандатари, а по редица други точки предоставиха недостоверна според нас информация». В частност, дипломатите и съответните министерства, съставили отговора на запитването на ООН, не предоставиха изобщо никакви коментари и обяснения във връзка с наказателното преследване на йерарсите на УПЦ, въпреки че Специалните докладчици на ООН помолиха да им се предоставят обяснения във връзка с издадената присъда на вече осъдения Тулчински и Брацлавски митрополит Ионатан и изразиха желание да получат обяснение относно другите наказателни дела, заведени срещу йерарсите на УПЦ, а също и по въпроса за наложените им санкции. Освен това международното запитване засегна и решенията на органите на местното самоуправление за експроприация на църковните парцели земя и другите дискриминационни действия. «Такава информация обаче изобщо не бе предоставена от украинските чиновници, и в тази си част международното запитване беше напълно игнорирано от нашите власти», констатира Черкаския и Каневски митрополит Теодосий.

«Трябва да се отбележи, че нарушенията на правата на вярващите на Украинската православна църква се обсъждат все по-широко в чуждестранните медии, в резултат на което в западното общество прониква все повече правдива информация за положението на нашите вярващи – отбеляза митрополит Теодосий. – Наскоро например участниците в нашето правозащитно обединение «Църквата против ксенофобията и дискриминацията» разпространиха в Женевския пресклуб съобщение за медиите по повод нарушенията на правата на вярващите на УПЦ в Украйна. Всичко това и по-специално продължаващата активност на православните християни по защита на своята Църква и вяра предизвикват все по-нарастващо международно внимание към въпросите на нарушенията на правата на вярващите на УПЦ, което от своя страна ще води до все по-остра реакция на международната общност във връзка с тези факти на дискриминация».

Той призова властите в Украйна да се замислят за дълготрайния ефект на дискриминационната политика спрямо Украинската православна църква: «И в случай, че нашите държавници и политици продължат и занапред да генерират такова количество лесно доказуеми факти на омраза към вярващите на УПЦ (а по същество към собствения си народ), то това ще бъде напълно достатъчно за завеждането на множество международни съдебни дела срещу украинските чиновници-правонарушители. По информацията, която имам аз, тези въпроси вече са започнали да се обсъждат, и ако в Украйна продължат да преследват вярващите на УПЦ, то в най-скоро време ще се формира мащабна ответна реакция от страна на лицата и чуждестранните структури, защитаващи Православието на международно ниво».

По негово мнение, сред минимално необходимите крачки, които трябва спешно да направи държавната власт в Украйна, е да прекрати дискриминационната си политика спрямо УПЦ; да закрие изкуствено изфабрикуваните съдебни дела срещу йерарсите и свещениците на УПЦ по изсмукани от пръстите обвинения, да сваля наложените им персонални санкции; да прекрати масовите незаконни пререгистрации, чрез които държавните регистратори прехвърлят религиозните общини на УПЦ към ПЦУ по фалшиви протоколи от събрания на странични лица; незабавно да реагира на всички прояви на насилие спрямо вярващите на УПЦ, а също и на публичните призови към дискриминация на вярващите на УПЦ по религиозен признак; да се откаже от участие на държавните органи в действията по отнемане на исторически култови сгради и архитектурни паметници от Украинската православна църква.

«Теглейки черта на всичко казано, много бих искал да се надявам, че в умовете и сърцата на нашите държавници има някакви остатъци от здрав разум. Иска ми се да вярвам, че някои от тях все още са запазили способността да се ръководят в действията си не от моментни политически изгоди и деструктивни емоции, а от принципите на неприкосновеността на правата и свободите на човека, от стратегическо държавническо мислене за благото на нашето общество. Спрете се и се вслушайте в гласа на историческата Църква на своя народ – гласа на съвестта на нашия народ. Докато не е станало съвсем късно», призова митрополит Теодосий.